

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

บทวิเคราะห์ศักยภาพพลังงาน

จากการศึกษาและวิจัยการใช้พลังงานของชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้านิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จำนวน 35 ชุมชน พบว่า แต่ละชุมชนต้องสูญเสียเงินเป็นจำนวนมากกับการบริโภคพลังงานในรูปแบบต่างๆ โดยมีศักยภาพในด้านพลังงานทดแทนที่สามารถนำมาผลิตเป็นพลังงานได้แก่

1. **พลังงานแสงอาทิตย์** ซึ่งจังหวัดระยองเป็นพื้นที่เขตร้อนชื้นทำให้มีแสงอาทิตย์ตลอดทั้งปี ที่จะสามารถนำพลังงานแสงอาทิตย์มาผลิตกระแสไฟฟ้า น้ำร้อนจากพลังงานแสงอาทิตย์ หรือเทคโนโลยีอบแห้งเนื่องจากในเขตชุมชน 35 ชุมชน บางส่วนมีการประกอบอาชีพประมงมีพื้นที่ติดกับทะเลทำให้มีการทำประมง และการจำหน่ายอาหารทะเล เช่น ปลาหมึกตากแห้ง กุ้งแห้ง ปลาเค็ม ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ลดระยะเวลาในการตากแห้งให้น้อยลง คุณภาพของอาหารแห้งที่ดีขึ้น
2. **พลังงานลม** เนื่องจากชุมชนในพื้นที่มาบตาพุดมีพื้นที่ใกล้ชายทะเล ทำให้มีกระแสลมทะเลที่พัดเข้าหาชายฝั่งตลอดทั้งปี มีความเร็วของลมค่อนข้างสูง จึงเหมาะสำหรับการส่งเสริมการใช้กังหันลมผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าไว้ในชุมชน
3. **พลังงานชีวมวล** โดยในพื้นที่ชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้านิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จำนวน 35 ชุมชน ยังมีการทำเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา การทำไร่ทำนา จึงมีสิ่งที่สามารถนำมาผลิตเป็นพลังงานที่สามารถใช้กับชุมชนได้อีกจำนวนมาก ประกอบกับพลังงานชีวมวลสามารถก่อให้เกิดการประหยัดค่าพลังงานได้ เนื่องจากมีการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรนำมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน เช่น การเผาถ่านจากเศษกิ่งไม้จากการตัด เพื่อตกแต่งกิ่ง กิ่งชำชีวภาพจากมูลสัตว์หรือเศษอาหาร ฟีด

อภิปรายผลการวิจัย

โครงการนำร่องของ 35 ชุมชน

โครงการ ติดตั้งโซลาร์เซลล์ในชุมชนนำร่อง เพื่อการอนุรักษ์พลังงานอย่างยั่งยืน กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการนำศักยภาพด้านพลังงานในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติ

2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีพลังงานที่เหมาะสมกับชุมชน/ตำบล

ผลผลิต

เครื่องผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์(โซลาร์เซลล์) กำลังการผลิตสูงสุด 1 เมกะวัตต์
ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. สามารถผลิตไฟฟ้าได้ประมาณ 1.84 ล้านหน่วย/ปี
2. สามารถทดแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้ประมาณ 44,000 ลิตร/ปี
3. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ประมาณ 920 ตัน/ปี

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

จังหวัดระยองมีแผง(โซลาร์เซลล์)ที่ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ที่เป็นแหล่งพลังงานสะอาด ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้พลังงานทดแทนที่สำคัญของประเทศ

ความสำคัญและปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีปริมาณใช้ไฟฟ้าสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ต้องนำเข้าไฟฟ้าจากต่างประเทศในปริมาณ 2 ใน 3 ของจำนวนที่ผลิตได้ในประเทศ จึงทำให้ในแต่ละปีรัฐบาลต้องสูญเสียเงินปีละหลายแสนล้านบาทในการซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศ โดยศักยภาพด้านพลังงานทดแทนของจังหวัดระยอง มีศักยภาพทางด้านพลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานชีวมวล แต่พลังงานแสงอาทิตย์น่าจะมีปริมาณที่เพียงพอต่อการผลิตไฟฟ้าโดยใช้โซลาร์เซลล์ และเนื่องจากจังหวัดระยอง มีภูมิประเทศเขตร้อนชื้น มีแสงแดดตลอดทั้งปีจึงเหมาะแก่การส่งเสริมใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานแสงอาทิตย์ โดยจะมุ่งเน้นไปยังตำบลนำร่องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไปยังชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนให้กับตำบลนำร่องที่มีศักยภาพความพร้อม
2. ช่วยลดการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจากต่างประเทศ โดยหันมาใช้พลังงานทดแทนที่มีอยู่ในประเทศ

3. เพื่อให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญและศักยภาพของพลังงานทดแทน
4. เพื่อเป็นการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในเรื่องพลังงานทดแทน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนในชุมชน/ตำบลสามารถลดรายจ่ายของค่าใช้ไฟฟ้า
2. พลังงานแสงอาทิตย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ถูกนำมาใช้ประโยชน์เรื่องพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น
3. ลดปริมาณการนำเข้าน้ำมันและน้ำมันที่ต้องนำมาผลิตไฟฟ้า ส่งผลให้การปล่อยมลพิษในอากาศลดลง

วิธีดำเนินงาน

1. จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษา ศึกษาศักยภาพพื้นที่เหมาะสมของชุมชน เพื่อกำหนดสถานที่ดำเนินโครงการใน 1 ชุมชน/ตำบลนำร่อง
2. จัดซื้อชุดผลิตไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ให้กับ 1 ชุมชน/ตำบลนำร่อง

งบประมาณ

ประมาณการค่าใช้จ่าย จำนวนเงิน 100,000,000 บาท

ค่าที่ปรึกษา 1,000,000 บาท

ค่าวัสดุและอุปกรณ์ติดตั้งชุดโซลาร์เซลล์ 99,000,000 บาท

รวมทั้งสิ้น (หนึ่งร้อยล้านบาทถ้วน) 100,000,000 บาท

การเสริมสร้างความร่วมมือของภาคประชาชน

เพื่อให้ประชาชนในตำบลนำร่องที่เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนในพื้นที่ที่มีจิตอาสา ในการร่วมกันระดมความคิดเห็น กำหนดกรอบและวิธีการดำเนินงานร่วมกัน พร้อมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะทำให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบร่วมกัน ความสามัคคี การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ โดยจะก่อให้เกิดผลดีกับชุมชน/ตำบล ในการดูแล รักษา สมบัติของส่วนรวมต่อไป

การบูรณาการร่วมกันในหน่วยงานข้างเคียง

สำหรับหน่วยงานที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเนื่องจากในอนาคต จำเป็นที่ต้องให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลตลอดจนงบประมาณในการดูแลรักษาต้องมีการสนับสนุนจากท้องถิ่นเอง

ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดและวิธีการแก้ไข้ปัญหา

เพื่อมิให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการในชุมชน ควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อตรวจสอบและดูแลรับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการจัดการร่วมกัน ซึ่งในส่วนของ การบำรุงรักษาจำเป็นต้องมีงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจำเป็นต้องมีการบูรณาการร่วมกันต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอของการพัฒนาพลังงานทดแทนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าจังหวัดระยอง ชุมชน ประกอบด้วย

1. พลังงานชุมชน หนึ่งตำบล 1 เมกะวัตต์
2. ไฟฟ้าเป็นสินค้าซื้อขาย ผ่านสายส่งชุมชน
3. บั๊มน้ำมันชุมชน ผลิตในชุมชน ขายในชุมชน
4. พลังงานความร้อนผลิตเองใช้เอง
5. สร้างสมดุลทาง พลังงาน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้จริง

โครงสร้างระบบพลังงานทดแทน

1. แหล่งพลังงานทดแทนมีหลากหลายกระจายอยู่ทั่วประเทศ
2. ต้องให้ชุมชนช่วยผลิต เป็นแบบกระจายศูนย์
3. พลังงานทดแทนแปรรูปเป็นไฟฟ้า และน้ำมันได้
4. ไฟฟ้าเป็นสินค้าซื้อขายผ่านทางสายส่งไฟฟ้า
5. น้ำมันเป็นสินค้าซื้อขายผ่านทางสถานีจำหน่ายน้ำมัน
6. พลังงานเป็นสินค้าซื้อขายได้
7. เป็นสินค้าที่มีมูลค่ามากที่สุดถึง 30% ของ อัตรามวลรวมประชาชาติ (GDP)

พลังงานทดแทนต้องการกฎหมายการซื้อขายเพื่อให้เกิดธุรกิจ

แนวทางที่จะผลักดันนโยบายทางด้านพลังงานชุมชนได้แก่

1. ออกกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์จริง
2. ให้มีหน่วยงาน การไฟฟ้าชุมชน
3. ให้มีหน่วยงาน องค์การน้ำมันชุมชน
4. ให้มีกองทุนธุรกิจพลังงานทดแทนชุมชน
5. ส่งเสริมการวิจัยพลังงานทดแทน
6. ให้การสนับสนุนภาคเอกชนดำเนินธุรกิจด้านพลังงานทดแทน

การพัฒนาพลังงานทดแทนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าจังหวัดระยอง เป็นพลังงานคลื่นลูกที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย **ธรรมชาติ ความดีสุนทรีย์ภาพ สุขภาพ และ ความสุข** ซึ่งมีอยู่คู่สังคมชนบทของประเทศไทยมาตั้งแต่โบราณ สังคมชนบทประกอบด้วย **ความเป็นธรรมชาติ ทำงานไร้เวลา มีมนต์เสน่ห์ มีวัฒนธรรม และ สร้างโอกาสการทำงาน** ถือได้ว่าเป็นสังคมที่ยั่งยืนทั้งในด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และ ด้านความมั่นคง

จะเห็นได้ว่าการก่อเกิดพลังงานชุมชนนั้น ไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาด้านพลังงานเพียงอย่างเดียว แต่พลังงานชุมชนจะต้องเป็นกลไกที่สำคัญในการเข้าไปแก้ปัญหาของชุมชนโดยรวม โดยสร้างความมั่นคงทางด้านพลังงาน อย่างบูรณาการกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเพื่อใช้ชุมชนมีความสุขอย่างยั่งยืน

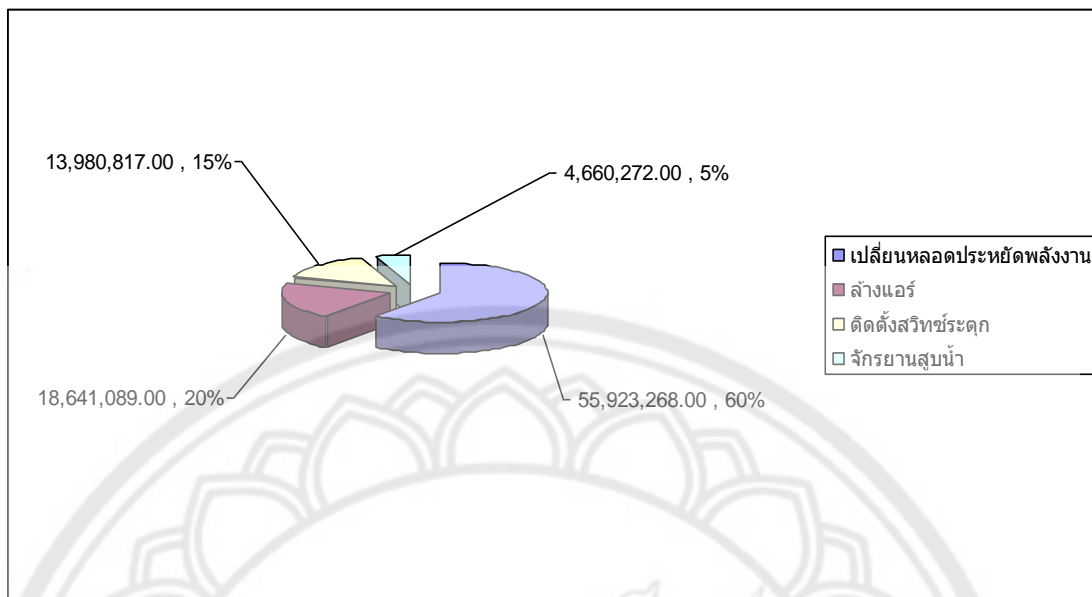
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การพัฒนาพลังงานทดแทน ในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าจังหวัดระยอง” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสตรบิญญาวิทยาศาสตร์มหบัณฑิต สาขาพลังงานทดแทน ซึ่งได้ทำการศึกษาแนวโน้มการจัดทำแผนพลังงานทดแทนรวมถึงส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพพลังงานทดแทนในพื้นที่ชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากเป็นการดำเนินการแบบบูรณาการ จึงเห็นความสำคัญอย่างยิ่งของภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้จัดทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยแก่ผู้อ่าน และถ้ามีความผิดพลาดประการใดขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

แผนพลังงานของ 35 ชุมชน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ด้านการประหยัดพลังงาน
2. พลังงานทดแทน

ด้านการประหยัด ประกอบไปด้วย การเปลี่ยนหลอดไฟฟ้า ล้างแอร์ ติดตั้งสวิตช์กระตุก และจักรยานสูบน้ำ ด้านการประหยัดพลังงานตามแผนยุทธศาสตร์ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายในด้านประหยัดไปได้ 8 % คิดเป็นเงินประมาณ 93,205,448 บาท

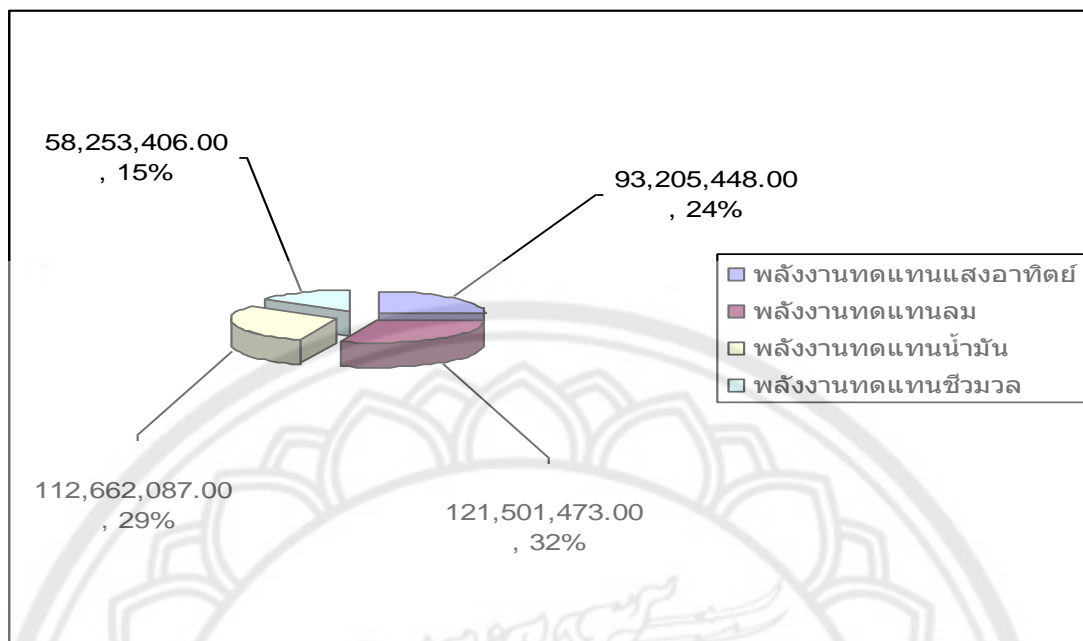
ภาพ 41 แสดงแผนภูมิแสดงค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากแผนประหยัดของ 35 ชุมชน

พลังงานทดแทน ด้านพลังงานแสงอาทิตย์ประกอบไปด้วย โซลาร์เซลล์ผลิตกระแสไฟฟ้า โซลาร์เซลล์ผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ในจักรยานไฟฟ้า เตอบพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานทดแทนด้านพลังงานแสงอาทิตย์ตามแผนยุทธศาสตร์ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ 32% คิดเป็นเงินประมาณ 121,501,473 บาท

พลังงานทดแทน ด้านพลังงานลม กังหันลมผลิตกระแสไฟฟ้า พลังงานทดแทนด้านพลังงานลม ตามแผนยุทธศาสตร์ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ 3% คิดเป็นเงินประมาณ 34,952,043 บาท

พลังงานทดแทน ด้านน้ำมัน การผลิตไบโอดีเซล พลังงานทดแทนด้านน้ำมัน ตามแผนยุทธศาสตร์ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ 9.67 % คิดเป็นเงินประมาณ 112,662,087 บาท

พลังงานทดแทน ด้านชีวมวล เต้าชีวมวล เต้าเผาถ่าน 200 ลิตร บ่อหมักก๊าซชีวภาพ ตามมหาเศรษฐี พลังงานทดแทนด้านชีวมวล ตามแผนยุทธศาสตร์ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายไปได้ 5% คิดเป็นเงินประมาณ 58,253,406 บาท

ภาพ 42 แสดงแผนภูมิแสดงค่าใช้จ่ายที่ลดลงจากแผนพลังงานทดแทนของ 35 ชุมชน